

les comarques respectives, com les que em donaven a la comarca de Mn. Cinto: «una *cormina* és sempre un pla conreuat», Sta. Eugènia de Berga, «una *coromina* és un sot de terra que faci una sotalada», L'Estany (1935) (cf. «pla de conreu entre muntanyes», Griera, *RLiR* v, 238). I a Cerdanya «una *colomina* vol dir un camp gran», Vilallobent, 1935. Contribueixen a corroborar el significat en termes amplis els casos en què un paratge ha canviat el nom per un sinònim o quasi-sinònim. A L'Estany, indret abans anomenat, *Les Coromines* ara en diuen *Les Barqueres* (veg. aci *BARQUERA*); a Enveig, al costat de *la Closa de Cal Fardeta*, anomenen «*la klumina* o *la klòza* de Cal Rialgà» (1959). — ⁵ *Coromina* a moltíssims pobles empordanesos. *Colomina* només a Albons i en un dels 4 de Fortià; però *coromina* ja a Bellcaire, Palau-Sator, etc. Ultra-Àlbera avui pertot *colomina*, fins a Cerdanya (anotat fins a Enveig, Palau, Vilallobent, almenys). No cal dir que de més a més ha quedat fixat com a topònim estricte en tot el NE. del Principat, p. ex. en el *Mas Coromines* de Vilademires (entre Empordà i Garrotxa), d'on provenia la família i el cognom de l'autor. — ⁶ No sé d'on treu ni amb quin sentit exacte usa l'alcoïa MGadea la frase «són capaços de menjar-se dasta *la condomina* (cursiva de l'autor) si 'ls ve a la mà» (*T. del Xè* I, 321): ni que sigui ajuntant-hi el murcià *Condomina* són massa poques dades per suposar, a base d'això, que el mot existí en mossàrab (on *nd* no passava a *n*). — ⁷ La falta de diccionaris topogràfics en els departaments occitans de més al Nord, dificulta seguir cap enllà. Però la densitat no sembla disminuir tirant a Alvèrnia, car en el *Dict. Top.* del Cantal, per Amé, en compta 11, avui escrits tots *la Condamine*, però és clar que aquest predomini de la forma amb *a* en les terres occitanes és degut al francès local, unitari en aquest nivell com en tots, des del moment que es tracta del llenguatge administratiu, i en aquest cas determinat en forma preponderant per la influència dels fr. *dame, dam* (*Damp-*) *DOMINA, DOMINUS* (és sabut que a França es cregué molt de temps que venia de *CAMPUS DOMINI* (així l'Abbé Sauvages, etc.). Però antigament, fins en aquesta latitud nòrdica, es troba «*condominae* de Murato» l'any 1485 (s. v. *Murat-de-Barrez*). El *TdF* encapçala (d'acord amb el NL i cognom oficial francès) amb *coundamino*, però *coundoumino* com a narbonès i *coundomino* llenguadocià. — ⁸ Donant fe a una forma *condominium* (Du C.), llatinització de fantasia en el llatí macarrònic d'alguns notaris o erudits tardans. — ⁹ *Coromina* hauria significat camp que s'estén a un costat i altre d'un corrent d'aigua, i per això seria de dos amos alhora. Cap comprovació. Una *coromina*, conclou l'amic i mestre de Montoliu, Pompeu Fabra, és com una 'quintana' (així *Dfa.*). — ¹⁰ «Champ du maître», Sauvages, «domaine seigneurial», PSW, s. v. *condamina*, etc. — ¹¹ Ed. de Hinojosa, *El Régimen Señ. en Cataluña*, p. 190. — ¹² iv, 974a, nota 1. Era en l'article *condunio*, que

Spitzer explicà enginyosament per un **CONDUNIUM* (o **CONDOMIUM*) derivats també de *CONDŌMA*; veg. allà per a aquesta etimologia, no pas improbable si bé no tan clara com la present. — ¹³ Així en alguna glossa (*CGL* v, 595.29-30; *ALLG* xii, 84, 80) escrit precisament *condomina*, i també, amb grafia més o menys clara (que ha estat interpretada com *condamina*), en Notes Tironianes (38.44a) i en Sant Cesari d'Arles, † 543 (Vasari, *Bull. Du C.* xvii, 135ss.). *Cumina* sembla ser mal copiat per *cundumina* o *cunumina* en una altra glossa, que l'identifica amb el primitiu *conduma* de què anem a parlar (*CGL* v, 617.2).

Coromullar, V. *caramull*

CORONA, del ll. *corōna* id. □ 1.ª *doc.*: parlant de les reials i altres d'humanes comparables, S. xiii, Jaume I, Llull, etc.; 'cim arrodonit (a manera de corona)' docs. del S. x.

Començant en llatí per l'aplicació rústica al simple fullatge — «Flava Ceres, tibi sit nostro de rure *corona*» — en els Tibuls i Propercis, fou ennoblit en el període clàssic fins a les altes esferes socials i d'idees, que ens són conegudes. Així en català:

«Leva tos hulls en la creu, e vejes nostre espòs Jhesú Crist --- con de sal, suya, fel, vinagre, fo abeurat; vejes qual *corona* hac per honor, son cors con fo açotat ---», Llull (*Blanq.*, *NCl.* i, 181.28); «Nós havíem la *corona* que ell nos devia metre en la testa, e era feyta ab aur e ab peres precioses ---», Jaume I (*Cròn.*, § 536), i d'ací pot aplicar-se a una mera joia de pedreria: «e més se féu per al cap una celada molt poca, e sobre la celada una *corona* molt rica que ella acostumava de portar», JoMartorell (*Ag.* ii, 237).

Per a les moltes accs. secundàries bastaran els articles del *DAG.* i *AlcM.* Hi afegirem poques dades d'algunes altres: 'cim del cap': «PARTS DEL COS: lo cap --- lo més alt del cap, *la corona* --- la mollera ---», OPou (*TbPu.*, 245). 'Soca d'arbre (tallada)', en el Ripollès (St. Bernabé de Tenes, 1953), el Maresme (especialment d'un suro que el pelen, Horsavinyà, 1931), etc. (*CostManc.* i). El còp o culàrsega de l'art: L'Escala (1937), *ses coronas de s'artêt* Felanitx (1964). I molts noms d'herbes, que de cap manera es podrien exhaurir: *corona de reina* (alta muntanya, *DAG.*) a Bassegoda, de la qual es fa una decocció (PCoromines, 1898), que beguda fa perdre el prenyat; *corona de frare*, *podar un arbre en ~* (veg. *FRARE*), Coromines (*Llàgr. de StLlorenç*, ii, cap. 10, p. 140); *coroneta*, val. (Cavanilles, *Obs.* ii, 336) i arag. (Bielsa, 1965).

Localment té gran extensió, i està documentada des de molt antic, l'acc. 'cim planer i arrodonit', que ja trobo (*terra super Choronas*) en un doc. d'Ovarra de 990 (de la col·lecció de Martín Duque, n.º 70.5), i en un de la Seu d'Urgell de 975 (Bast.-Bass., col. 694), especialment vivaç a l'extrem NO.: *Gelera de Coronas* arran del Pic d'Aneto, *Corona de Baurat* a Merli; des d'allà es fa freqüentíssima a tot l'Alt Aragó, des de l'Ésera fins a Jaca almenys; ¹ menys a la resta del